

بحث ما در مورد حق شکم رسید به آثار وضعی حرام‌خواری، آثار دنیوی و آثار اخروی؛ به چند اثر از آثار وضعی حرام‌خواری اشاره کردیم. یکی ذلت بود، یکی کوتاهی عمر بود، یکی مانع شدن از رزق و روزی حلال بود؛ اینها آثار وضعی است؛ یعنی حرام‌خواری علیت و سببیت پیدا می‌کند برای یک سری از امور در همین عالم. کوتاهی عمر، کم شدن رزق و روزی، ذلت، اینها آثار حرام‌خواری در همین دنیاست که از آنها به عنوان اثر وضعی یاد می‌شود.

ادامه «آثار وضعی حرام‌خواری»

حرام‌خواری برخی آثار دیگر در همین دنیا دارد.

۵. قساوت قلب

یکی از آنها قساوت قلب است. این یک اثر وضعی است برای کسی که حرام‌خواری می‌کند. حرام‌خواری قلب انسان را قسی و او را سنگدل می‌کند. سنگدلی آغاز انحطاط بشر است؛ یعنی بدترین مصیبت برای یک انسان این است که گرفتار سنگدلی و قساوت قلب شود. اگر دلی گرفتار سنگدلی شود، گرفتار قساوت شود، به فجیع‌ترین جنایات‌ها هم دست می‌زند. قساوت هم درجات و مراتب دارد؛ گاهی ممکن است این قساوت، انسان را به یک درجه‌ای برساند که حتی خون ولی خدا و نبی خدا را هم بریزد؛ آنچه که در کربلا اتفاق افتاد، نتیجه سنگدلی و قساوت کسانی بود که آن روز در برابر امام حسین (ع) صف کشیده بودند. در کلمات امام حسین (ع) هم به این مطلب اشاره شده که «ملئت بطونکم من الحرام»، حرام‌خواری دشمنان سیدالشهدا (ع) و سپاه عمرسعد و یزید، هیچ حدی برای آنها در انسانیت باقی نگذاشت. لذا می‌بینید که بعضی از آنها چه جنایاتی مرتکب شدند و دست به چه کارهای شنیعی زدند و اینها همه ناشی از این بود که به فرموده امام حسین (ع) شکم‌های آنها از حرام پر شده بود و بر قلب‌هایشان مهر زده شد. یعنی اگر بطون و شکم‌ها از حرام پر شود، کار به جایی می‌رسد که به قلب انسان مهر می‌خورد؛ وقتی به قلب انسان مهر خورد، حتی توحید را هم انکار می‌کند و سر از شرک درمی‌آورد و معاذالله از اینکه حرام‌خواری انسان را به چنین سرنوشتی دچار کند. این یک اثر وضعی بسیار مهم است.

۶. عدم استجاب دعا

غیر از این آثار وضعی که ذکر کردیم، برخی از اینها آثار مادی بود و بعضی معنوی؛ مثلاً یکی از آثار وضعی حرام‌خواری این است که انسان دعایش مستجاب نمی‌شود؛ همانطور که منع از روزی حلال می‌کند، منع از استجاب دعا هم می‌کند. این در روایات بسیاری وارد شده که حرام‌خواران هر چه دعا می‌کنند، دعاهایشان مستجاب نمی‌شود و خدا نکند که مردم یک جامعه مبتلا به حرام‌خواری شوند که آنگاه دعاها مستجاب نخواهد شد و آن هم گرفتاری‌ها و مشقت‌های فراوانی دارد؛ در برخی روایات وارد شده که پیامبر خدا (ص) فرمود کسی که یک لقمه حرام بردارد (یک وقت حرام‌خواری یعنی اینکه زندگی انسان بر مبنای حرام بگردد و بچرخد، یک وقت یک لقمه حرام برمی‌دارد) تا چهل روز دعای او مستجاب نمی‌شود. اگر این افزایش پیدا کند طبیعتاً این مدتی که دعای او مستجاب نمی‌شود، قطعاً بیشتر خواهد شد.

۷. سلب برکت

یکی دیگر از آثار وضعی لقمه حرام یا حرام‌خواری این است که اموال و عمر انسان بی‌برکت می‌شود. آنچه که شما در افواه گفته‌اند و شنیده‌اید، می‌گویند این مال خیلی برکت داشت یا دارد، یا این مال خیلی بی‌برکت است؛ گاهی بعضی از پول‌ها یا اموال این

خصوصیات را دارد، یا مثلاً غذا. حالا من با اغراق‌هایی که عوام نسبت به برکت یا بی‌برکت شدن اموال و حتی عمرها به خرج می‌دهند، کاری ندارم؛ اما این یک واقعیت است؛ اصلاً وجود بعضی از انسان‌ها با برکت است؛ بعضی از عمرها خیلی با برکت است. یک وقت می‌بینید یک کسی ۵۰ سال - ۶۰ سال عمر کرده اما این عمر برکت داشته، منشأ خدمات شده، منشأ تحقیقات شده، کتاب‌ها نوشته، کارها کرده است؛ البته این لزوماً بدین معنا نیست که هر کسی یک کارنامه بلندبالا داشت، پس عمرش با برکت بوده است. سنجش خلوص اعمال دست خداست، ما با این بُعد کار نداریم؛ اینکه چقدر خالصانه بوده یا نبوده، یک وقت می‌بینیم انسان اینجا به حسب محاسبات ظاهری فهرست بلندبالایی از کارها و خدمات دارد اما وقتی که در عالم برزخ چشم باز می‌کند، مأموران الهی نامه‌ای را به دست او می‌دهند که سفید سفید است و هیچ خدمتی در آن درج نشده بلکه پر از سیاهی است. از این معلوم می‌شود که در این کارها خلوص نبوده؛ اما یک وقت یک کار جزئی خالصانه مورد توجه خداوند تبارک و تعالی قرار می‌گیرد و می‌درخشد. ما براساس آنچه که می‌توانیم و قدرت داریم عرض می‌کنیم و قضاوت می‌کنیم؛ بعضی از اموال با برکت است؛ قطعاً مالی که حلال و طیب و طاهر باشد، برکت دارد؛ کم آن گره‌گشای مشکلات زیادی است، اما بعضی از اموال زیادش را هم انسان نمی‌فهمد از کجا آمد و چگونه رفت. در روایت دارد که عده‌ای از اهل خراسان خدمت امام صادق (ع) رسیدند و قبل از اینکه پرسشی داشته باشند و سخنی بگویند، امام صادق (ع) خطاب به آنها فرمود: «مَنْ جَمَعَ مَالًا مِنْ مَهَاوِشٍ أَذْهَبَهُ اللَّهُ فِي نَهَابٍ»، این اشخاص خطاب به امام صادق (ع) عرض کردند: آقا ما نفهمیدیم که شما چه فرمودید. چون از خراسان رفته بودند و با لغت عرب آشنا نبودند. حضرت به زبان فارسی خطاب به اهل خراسان فرمودند: از باد آید بدم شود. یعنی همان چیزی که الان معروف است که باد آورده را باد می‌برد؛ یعنی یک مالی که از راه حرام بدست بیاید، باد آورده می‌شود مال حرام، البته لزوماً اینطور نیست ولی در عرف تعبیر بادآورده به مالی می‌شود که از راه نامشروع بدست می‌آید؛ باد آورده را باد می‌برد، یعنی برکت ندارد؛ مالی که از راه نامشروع کسب شود، یک وقت می‌بینید که اصلاً نفهمید که چگونه خرج شد؛ تازه این خوش‌بینانه است؛ ممکن است اساساً خدای نکرده صرف یک اموری شود که جز با گرفتاری و مشقت ملازم نیست.

۸. عدم پذیرش حق و نصیحت

یک اثر دیگری که برای حرام‌خواری در دنیا وجود دارد، این است که چشم انسان را بر روی حقایق می‌بندد؛ حقیقت را نمی‌پذیرد، زیر بار حق نمی‌رود، به حق بی‌اعتنا می‌شود. امام حسین (ع) در روز عاشورا خطاب به کسانی که در مقابل ایشان صف‌آرایی کرده بودند، فرمودند: شما که شکم‌هایتان از حرام پر شده، به حق گوش فرا نمی‌دهید. انسانی که با حرام زندگی کند، موعظه و نصیحت در او اثر نمی‌گذارد؛ ممکن است بگویید این به همان قساوت قلب برمی‌گردد، ولی قساوت قلب یک چیز است، بی‌اعتنا شدن به حق و حقیقت و اینکه انسان نصیحت‌ها و موعظه‌ها و خیرخواهی‌ها را نادیده بگیرد، چیز دیگری است؛ این باعث می‌شود بیشتر در آن منجلاب فرو برود و نفهمد که دارد در باتلاق دست و پا می‌زند. آثار حرام‌خواری و لقمه حرام خیلی عجیب است.

بحث جلسه آینده

از جمله اموری که در اثر حرام‌خواری گریبان انسان را می‌گیرد، این است که اعمال عبادی انسان را نابود می‌کند؛ یعنی مانع قبولی اعمال انسان می‌شود. اینها آثار معنوی در این دنیا است؛ اگر عمل انسان قبول نشود، یعنی وقتی از این دنیا می‌رود، تکلیف کأن به

گردن او باقی مانده است. روایت‌های عجیبی داریم از عدم قبولی نماز و حج، خیلی از موارد ذکر شده که این را در جلسه آینده بیان خواهیم کرد.

«والحمد لله رب العالمین»